

SAKSBEHANDLER
Kaare Stang   Juridisk seksjon

VÅR DATO
21.06.2021

postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
21/02842-3

DERES REF.

DERES DATO
27.05.2021

Advokat Dag Herrem
Advokatfirmaet Immer AS
Verftsgata 4
7042 Trondheim

Fredet allé langs Høyskolevegen, eiendommene gnr./bnr. 405/207 og 405/237 i Trondheim kommune –

Avgjørelse i klagesak - Klage på Trøndelag fylkeskommunes dispensasjonsvedtak etter kulturminneloven § 15a

Riksantikvaren viser til mottatt klage av 27. mai 2021 i Trøndelag fylkeskommunes oversendelsesbrev av 9. juni 2021.

Klagen gjelder Trøndelag fylkeskommunens dispensasjonsvedtak av 6. mai 2021.

Klagefrist og klagerett

Klagende part er Studentersamfunnet i Trondheim, ved advokatfirmaet Immer AS / advokat Dag Herrem. Studentersamfunnet er som grunneier berørt part, jf. forvaltningsloven § 28 første ledd. Klagen er mottatt i rett tid og tas til behandling, jf. forvaltningsloven § 29 første ledd.

Sakens bakgrunn

Saken gjelder tolkning og praktisering av Riksantikvarens fredningsvedtak av 26. januar 1994: «Norges tekniske Høgskole, hovedbygningen - Gløshaugen gnr. 405 bnr. 14, 177, 181, 209 - Trondheim kommune – Vedtak om fredning med hjemmel i Lov om kulturminner § 15 og 19, jfr. § 22».

Trøndelag fylkeskommune mottok søknad om dispensasjon for tiltak i fredet allé langs Høgskoleveien i Trondheim 5. februar 2021. Vedtak ble fattet 6. mai 2021 som ga dispensasjon for fjerning av tre trær som omsøkt. Men det ble i dispensasjonsvedtaket satt vilkår om replanting av ett tre innenfor alléens ytre akse.

Den faglige begrunnelsen for dispensasjonsvedtaket var blant annet at med de faglige vilkår som ble stilt i vedtaket, ville omsøkt tiltak (felling av tre trær i fredet allé) oppleves som mindre inngripende, og bevare opplevelsen av alléen. Tiltaket ble derfor ikke ansett som vesentlig inngrep i.h.t. formålet med fredningen. I saken forelå det særlige grunner for å gi dispensasjon p.g.a. behovet for utvidelse av bygningsareal.

Dispensasjonsvedtakets vilkår nummer 5

Vedtaket om dispensasjon er gitt med seks nærmere angitte vilkår. Vilkår nummer 5 har følgende ordlyd: *«- for å opprettholde opplevelsen av allé skal ett nytt tre etableres i alléens nordre ytre og opprinnelige løp. Dens lesbarhet i sammenheng med de fredede trerekkene vil vurderes som viktig premiss. En eventuell nødvendig justert plassering skal avklares i dialog med ansvarlig antikvarisk myndighet».*

Ny revidert søknad

I søknad av 10.mai 2021 mottok Trøndelag fylkeskommune en «revidert søknad». Flere forhold ved revidert søknad måtte avklares og som det manglet opplysninger om. Blant annet tok den nye søknaden ikke hensyn til fylkeskommunens allerede fattede dispensasjonsvedtak av 6. mai 2021 og vilkårene som der var satt. Det måtte derfor avklares om man fra søkers side med den nye reviderte søknad var uenige i det allerede fattede vedtak med vilkår, slik at mottatt brev skulle anses som en klage. Det ble på denne bakgrunn sendt en anmodning om avklaringer den 19. mai 2021.

I brev av 27. mai 2021 mottok Trøndelag fylkeskommune klage på sitt dispensasjonsvedtak av 6. mai 2021 fra Studentersamfunnet ved advokat Dag Herrem (heretter kalt «klager»).

Klagers anmodning om utfall i saken

Ved klagen ber Studentersamfundet om at Riksantikvaren som klageinstans omgjør vedtaket slik at:

- Fengselstomta, gnr 405/207 i Trondheim kommune ikke anses omfattet av fredningsvedtak «Norges tekniske Høgskole, hovedbygningen – Gløshaugen gnr. 405 bnr. 14, 177, 181, 209 – Trondheim kommune»
- Vilkår 5 i Trøndelag fylkeskommunes dispensasjonsvedtak om nyplanting av tre i alléens nordre ytre og opprinnelige løp i oppheves.

Klagens hovedanførsler og anmodning

Klager fremmer primært følgende tre hovedanførsler og en anmodning:

- Trerekken på eiendommen «Fengselstomta» gnr./bnr 405/207 og 405/237 omfattes ikke av fredningsvedtaket. Vedtaket har lagt feil faktum til grunn.
- Vilkår nummer 5 i dispensasjonsvedtaket går utenfor fredningsvedtaket, og er ugyldig av den grunn. Vilkår nummer 5 om å etablere ett nytt tre kreves opphevet.
- Riksantikvaren er inhabil i klagesaken.
- I tillegg fremmer klager anmodning om avfredning.

Riksantikvarens vurdering

Ad påstand om at nordre ytre trerekke ikke er omfattet av fredningen for den del som står på Fengselstomta og ny utskilt tomt i forlengelse av den.

Klager anfører at det foreligger ugyldig vilkår for vedtaket. Dette er begrunnet i at klager mener at nordre ytre trerekke (nærmest Studentersamfunnet) ikke er omfattet av fredningen for den del som står på Fengselstomta (gnr./bnr. 405/207) og forlengelsen av den (405/237), og at det derfor ikke kan settes vilkår om replanting av et tre i dette vedtaket som ellers gir tillatelse til felling av tre trær.

I fredningsvedtaket er det i beskrivelse av fredningsomfanget poengtert at fredningsobjektet her er en allé av platanlønn som har doble trerekker.

I fredningsvedtaket, datert (side 4) er dette under punktet «Saksgang med høringsuttalelser» beskrevet slik av Riksantikvaren:

«Mht. pkt. 2 er det etter Riksantikvarens vurdering viktig at hele alleen fra Elgsetergate og opp til hovedbygningen inkluderes i fredningen. P.g.a. alleens betydning i sammenheng mellom byen, Studentersamfunnet og høyskolen er også den nedre delen av stor miljømessig verdi».

Trøndelag fylkeskommune har derfor i sitt vedtak lagt til grunn at fredningen omfatter allé med doble rekker fra Elgsetergate til hovedbygningen, begrenset til situasjonen slik den var på fredningstidspunktet.

Riksantikvaren deler fullt ut fylkeskommunens oppfatning og mener at fredningsvedtaket må forstås slik på dette punkt.

Fredningsvedtakets henvisning til platanlønn er riktignok ikke fullt ut presist ettersom det også forekommer andre arter i alléen, også i del av alléen som er ikke er omhandlet i klagesaken.

Om fredningsområdets avgrensning etter kml § 19 og egen fredning av alléen etter kml § 15

Klager skriver at «Fredningsgrensen langs alleen på nord-østsiden av Høgskoleveien ble etter dette justert og lagt utenfor eiendomsgrensene fra Klæbuveien og ned til Elgsetergate.». Klager viser her til fredningsvedtaket med sitt vedlagte kart med stiplet linje av selve fredningsområdet.

Dette skal ifølge klager vise at fredningen av nordre ytre rekke ikke er omfattet for Fængselstomtas del.

Riksantikvaren erkjenner at fredningskartet med sin stiplede linje er noe grovt tegnet inn, og kunne vært mer presist. Men dette er ikke et avgjørende moment, ettersom den stiplede linjen viser områdefredningen alene etter kulturminneloven (kml) § 19 første ledd. Den stiplede linjen på kartet gjelder ikke den selvstendige fredningen etter kml § 15 første ledd av tre-alleen, herunder også med nordre ytre allérekke av trær, nærmest Studentersamfunnet og videre bortover langs Høgskolevegen.

Vi vil presisere at de justeringer som i.h.t. fredningsvedtaket side 4 ble gjort av Riksantikvaren etter høring fra Trondheim kommune, bare er knyttet til områdefredningen etter kml § 19 første ledd.

Justeringene gjaldt ikke fredningsomfanget av alléen med doble trekker ned til Elgsetergate, ettersom alléen fortsatt står nevnt som selvstendig vedtatt eget fredningsobjekt etter kml § 15 første ledd i avsnittet «Fredningens omfang». Dette følger av fredningsvedtakets side 1.

Kartets stiplede linje er dermed bare her fortolkningsgrunnlag for områdefredningen rundt etter kml § 19 første ledd, og ved tvil er det fredningsvedtakets konkrete ordlyd som må gå foran.

Ordlyden fastslår at alleen er fredet som eget objekt. Fredningsvedtaket gir dermed avklaring av at alleen er fullt ut fredet.

Det var på fredningstidspunktet ikke aktuelt å dele nordre allé og redusere den til en trerekke uten nordre allé-trekk inkludert. I fredningsvedtaket er en slik problemstilling ikke nevnt.

Riksantikvaren fastslår med dette at nordre ytre trekk også langs Fengselstomta og utskilt tomt (405/237) er omfattet av fredningen, og at Trøndelag fylkeskommunes oppfatning av faktum er korrekt.

Klagen tas ikke til følge på dette punkt.

Vedr. tidligere historisk situasjon for området og alleen før fredningstidspunktet

Klager viser til at Trondheim kommune og Staten i 1922 inngikk en overenskomst hvor kommunen overdro arealer til utvidelse av Høiskolens byggeområde, og hvor kommunen påtok seg å legge park i arealene utenfor byggeområdet. Bygartneren i Trondheim utarbeidet en plan for Høyskoleparken i 1927. Alléens ytre trekk fremgår for første gang av denne planen. Av kostnadshensyn måtte bygartneren redusere omfanget av planen. Den reduserte planen ble vedtatt av Bystyret i 1927. Planting ble gjennomført av Trondheim kommune i 1930 i henhold til revidert plan og omfattet de ytre trekkene med spisslønn. Gateløpene med fortau ble opparbeidet samtidig. Den ytre nordre trekk mellom Klæbuveien og Elgeseter gate inngikk verken i planen eller i Bystyrets vedtak.

Riksantikvaren vil dette bemerke at opplysningene er interessante, men ikke relevante i denne sammenheng ettersom det er beskrivelsen av omfanget av fredning i fredningsvedtaket i 1994 som er avgjørende her, og ikke den forutgående historiske situasjon.

Ved vurdering av fredningens omfang må det som Trøndelag fylkeskommune har gjort i saken, tas utgangspunkt i situasjonen som gjaldt på fredningstidspunktet. Hvorvidt det før denne tid var gjort suksessive endringer, er ikke avgjørende for fredningens omfang.

Klagen tas ikke til følge på dette punkt.

- Vedr. påstand om ulovlig/usaklig vilkår

Klager anfører at det er et ugyldig (usaklig) vilkår å sette krav om replanting av et tre, selvom det samtidig gis dispensasjon til fjerning av tre trær i en fredet allé.

Det er i foregående punkt over redegjort for at trerekken inngår i fredningens omfang. Å opprettholde en samlet allé er det avgjørende formål vedrørende dette punkt i fredningen.

At Trøndelag fylkeskommune har satt som vilkår reetablering/planting av et tre i trerekken mot å gi tillatelse til å felle tre trær, kan etter vår oppfatning ikke anses som et ugyldig/usaklig vilkår for dispensasjonen.

Det følger av forvaltningsloven (fvl) § 24 første ledd at enkeltvedtak skal grunngis. Forvaltningsorganet skal gi begrunnelsen samtidig med at vedtaket treffes. Det følger videre av fvl § 25 andre ledd at det i vedtakets begrunnelse skal nevnes de faktiske forhold som vedtaket bygger på.

Trøndelag fylkeskommune grunngir vilkåret i dispensasjon med krav om planting av et tre ved tillatelse til å felle 3 trær i alléen, med at dette kravet om nyplanting vil opprettholde fredningsformålet og bøte på den skade som tillatelsen til øvrig trefelling gir for alléens samlede uttrykk.

Riksantikvaren anser at fylkeskommunens vilkår om nyplanting av et tre, er saklig og nært forbundet med dispensasjonens øvrige tillatelse til felling av tre trær i alléen. Dette vilkåret om nyplanting bidrar til å opprettholde formålet med fredningen av alleen.

Riksantikvaren anser at vilkåret om replanting av et tre heller ikke er uforholdsmessig, når man vurderer tiltakets øvrige størrelse og karakter, og den avbøtende virkning nyplanting har i den fredete alléen. Vilket må også ses opp mot at det er gitt begunstigende dispensasjon til fjerning av tre trær.

Etter vanlig forvaltningsrettslig standard, er det her etter vår oppfatning satt et rimelig og saklig vilkår for den øvrig tillatelse i dispensasjonsvedtaket.

Klagers opplysning om at to popler er ulovlig fjernet, er ikke begrunnelse for fylkeskommunens vedtak, slik det legges til opptil i klagen. Dette er ikke vektlagt i vedtaket eller i dets vilkår. At dette ble tatt opp i samme brev, var fra fylkeskommunens side anført til orientering. Dette skal også ha blitt kommunisert til tiltakshaver i forkant av dispensasjonsvedtaket.

Fylkeskommunen presiserer i sitt oversendelsesbrev at det ikke er stilt krav om at nyplanting av et tre skal skje der hvor to popler tidligere sto. Det er stilt krav om at ett nytt tre etableres i alléens nordre ytre og opprinnelige løp. Dette er ment å kunne tilpasses utbyggingen, men

innenfor alléens akse og i dialog med antikvariske myndigheter. Fylkeskommunen vil at tverrforbindelsen (Prinsesse Märthas allé) mellom Høgskolegaten og Klostergata skal begrenses til nødvendig minste bredde.

Klagen tas ikke til følge på dette punkt. Vilkåret med krav om nyplanting av et tre opprettholdes.

- Påstand om Riksantikvarens inhabilitet

Klager fremmer påstand om at det foreligger inhabilitet hos Riksantikvaren i behandling av klagesaken. Klager viser her til en mail som en Riksantikvarens seniorrådgivere har sendt 25. juni 2019 hvor man avslår oppheving av en tinglyst heftelse med henvisning til at deler av eiendommen er fredet.

I mailen fra Riksantikvarens saksbehandler sto bl.a. følgende:

«Parsellen 5001/405/207 mellom Klostergata 9 (gnr./bnr. 405/207) og Høgskoleveien 12 (gnr./bnr. 405/54) ligger nord for Høgskoleveien og vest for Klæbuveien/Vollabakken. Fra Elgsetergata 8l krysset ved Klæbuveien/Vollabakken, omfatter fredningen av alleen Høgskolevegen med en sone på 2 m på hver side av alleen. Denne sonen skal bidra til at de enkelte trærne får plass til å utvikle både trekrone og røtter, og samtidig gi trærne en sikringsone. Fordi den nordligste trerekken på denne strekningen ikke er komplett pr. i dag, er det desto viktigere å sikre eksisterende allétrær slik at inntrykket av en dobbel allé opprettholdes. Dette inkluderer allétrærne som står på Fengselstomta (Klostergata 9). I sør ligger parsellen 5001/405/207 innenfor fredningsgrensen. Et tre som inngår i den ytterste rekken av allétrær, har både krone og rotsone innenfor denne parsellen. Dette er det øverste treet av allétrærne som ligger på rekke langs Fengselstomta. Høgskolealleen er i kulturminnebasen Askeladden vist som et punkt (ID 87590-2) og ikke som et areal. Årsaken til dette er at fredningen ble gjennomført før kulturminnebasen ble opprettet. På sikt vil også de eldste fredningene bli oppdatert i Askeladden. På grunn av at alleen med to trekker på hver side av Høgskoleveien er fredet hele veien fra Gløshaugen og ned 8l Elgsetergata, og at en del av parsellen 5001/405/207 ligger innenfor fredningsgrensen og kommer i kontakt med et av allétrærne, må Riksantikvaren avslå anmodningen om å slette heftelsen på parsellen.»

Riksantikvaren har i.h.t. forvaltningsloven § 8 tatt stilling til habilitetsspørsmålet i saken. At en av våre saksbehandlere formelt har fastslått at det på grunn av gjeldende fredning ikke foreligger adgang for avskipping av tinglyst heftelse, kan etter Riksantikvarens oppfatning ikke medføre at det foreligger inhabilitet eller ugildhet etter forvaltningsloven § 6.

Vedkommende saksbehandler har kommet med en opplysning om faktum som gir et bestemt og korrekt utfall. Vedkommende har ikke selv hatt personlig interesse eller fordel av sakens utfall. Påstanden om at Riksantikvaren som fagdirektorat dermed er inhabilt til å håndtere denne saken bestrides derfor fullt ut.

For ordens skyld, er denne klagesaken likevel ikke underlagt vedkommende tidligere nevnte saksbehandler eller hennes fagseksjon, slik at det uansett ikke skal herske noen tvil om at saken er selvstendig vurdert, jf. prinsippet i forvaltningsloven § 6 andre ledd.

Klagen tas etter dette ikke til følge på dette punkt. Riksantikvaren anser som fagdirektorat for fredningssaker at direktoratet er rette instans og generelt er habilt til å kunne behandle denne klagesaken.

- Anmodning om sletting av fredningsvedtak

Klager ber om at fredningsvedtaket slettes. Klager skriver at Studentersamfundet ervervet i 2018 parsellen gnr./bnr. 405/237 i Trondheim. Parsellen er en forlengelse av Fengselstomta. Fredningsvedtaket var tinglyst på denne parsellen. På parsellen 237 er det ingen trær. For å kunne sammenføre eiendommene 207 og 237 ble Riksantikvaren i 2019 anmodet om å samtykke til sletting av fredningsvedtaket. Riksantikvaren ville ikke etterkomme anmodningen, ettersom Riksantikvaren anså at denne parsellen var omfattet av fredningsvedtaket.

Det er korrekt at Riksantikvaren svar i epost av 25. juni 2019 ikke var formulert som et enkeltvedtak, Studentersamfundet hadde derfor ikke grunnlag for å påklage spørsmålet, slik klager skriver. Et fredningsvedtak kan naturlig nok ikke uten videre oppheves ved anmodning. Berørte grunneiere hadde klageadgang på fredningsvedtaket i 1994 og fredningssaken ble da endelig avgjort.

Riksantikvaren er tillagt myndighet til å fatte vedtak om fredning etter kulturminneloven, og er rette myndighet til å vurdere avfredning. Riksantikvaren kan ikke se at det i denne saken foreligger noe grunnlag for avfredning.

Studentersamfunnet får mulighet til å fjerne tre trær i alléen, og fylkeskommunen har som kulturminnemyndighet ikke motsatt seg dette. Vi ser ikke noe behov for å foreta en ny vurdering av fredningssaken. Det skal svært tungtveiende grunner til å oppheve en fredning. Vi kan ikke se at dette er tilfellet i denne konkrete saken. Anmodning om opphevelse av fredning avvises.

Konklusjon

Etter en ny vurdering av saken i tråd med klagens anførsler, har Riksantikvaren ikke funnet grunnlag for å oppheve eller omgjøre fylkeskommunens vedtak. Klagen har ikke ført frem.

Trøndelag fylkeskommunes vedtak av 6. mai 2021 opprettholdes.

Denne avgjørelse er endelig og kan ikke påklages.

Vennlig hilsen

Anne-Judith Munthe-Kaas (e.f.)
avdelingsdirektør, Juridisk seksjon

Kaare Stang
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Kopi til: Trondheim kommune, Postboks 2300 Torgarden, 7004 TRONDHEIM/
Trøndelag fylkeskommune, Fylkets hus, Postboks 2560, 7735 STEINKJER